

Pinttyneet ennakkoluulot ja uusi maailman- katsomus

Kirj. Hilja Pärssinen

Tiedämme kuinka kautta kaiken elollisen maailman taistelevat elämä ja kuolema, edistys ja taantumus keskenään. Elävässä luonnossa soluista syntyy uutta elämää, soluilla on siten edistystä ja taantuvaa aikansa, kunnes ne kuolevat häviten uusien solumuodostumien tieltä. Siten mikään elävä ei voi seistä liikahdamatta. Olemuksessaamme samoin tapahtuu lakkaamaton käyminen, vaihtuminen, uudistuminen.

Henkiolentomme, elämäntajuntamme — käsitettäköön sitä tulokseksi ruumiimme aineyhdistymistä, tai muuten — on myös kehityksen lakien alainen. Henkinen elämämme — kuten sitä kutsutaan: sielumme — on syvempi tai pinnallisempi heijastus sekä perityistä että opituista ominaisuuksista, tavoista ja tottumuksista. Tästä johtuu, että yksilön sielullinen tila on lukemattomain tekijäin

synnyttämä. Siinä näyttelevät osaa paitsi vanhempain ja esivanhempainkin taipumukset ja erikoisuudet myös kasvatuksen, ympäristön, yhteiskunta-aseman ja seurapiirin luomat vaikutukset. Luontaiset eli synnynmäiset ominaisuudet muuttavat jonkun verran muotoaan ihmiselle ominaisen mukuutumisen, eli sopeutumiskyvyn vuoksi väistyen uusien hankittujen ja ympäristön vaatimain ominaisuuksien tieltä. Siten kukin tavallaan kuvastaa paitsi alkuperäistä itseään sitä ympäristöä ja niitä esikuvia, joilta hän tieteen tai tietämättään on imenyt ravinnon henkiselle minälleen.

Yhteiskunnan eläessä tavallista jyrkempää murrosaikaa esiintyvät kaikki vastakohtat räikeästi. Rikkaus ja köyhyys, loisto ja kurjuus, mielivalta ja orjuus rehoittavat kautta sivistyneen maailman rinnatusten. Hyvin usein

sopivat saman manttelin laskok-sien peittoon hurskaus sanoissa ja salaiset paheet. Käsikädessä käyvät ulkonaisen sovinnaisun-den julistaminen ja tapojen hillittömyys, armeliaisuuden ylistäminen ja häikäilemätön saalistaminen. Tuollaisten ristiriitojen pyörreallokoissa joutuvat yksilöt heittelehtimään jääden epä-määräisyyden sumuun tai ajalehti-tien katsomuksesta toiseen. Si-ten tapaamme niin usein joko sekavia, vaistoiltaan taantumuksel-lisia yksilöjä tahi pendelin heiluriin tapaan äärimmäisyydestä toi-seen heilahtelevia, vailla selvyyt-tä ja ajatussuunnan yhtenäisyyttä.

Tästä onkin seurauksena tuo ihmisten keskuudessa niin yleisesti ilmenevä kyvyttömyys antaa tulevaisuuden aatteelle töin ja toimin — todellisella kes-tävyydellä. Heiltä puuttuu siihen sielullisia edellytyksiä ja nuo edellytykset syntyvät hyvin hitaasti vasta kovien taloudellisten järkytysten jälkeen — henkilökohtaisen ahdingon ja kokemuksen tuloksena. Kun vielä otetaan lukuun paitsi henkistä häm-minkiä synnyttävään olojen vaikutus myös ihmisten herkkyy-s suggestioonille — jota lahkolais-saarnaajat hyväkseen käyttävät, niin voidaan hyvin selittää, miksi kaikenlaiset henkiset hoihottelut ja yhteiskunnalliset puoskaroi-miset keräävät tunnustajia puolel-leen.

Sitäpaitsi ovat toiset perityiltä ominaisuuksiltaan enemmän alo-tevoimaisia, uutta luovia ja toi-set ennallaan olijoita. Synnyn-näisen luonteensa puolesta kuu-luvat toiset jo paremmin opposit-siooniin, vastarintaan ja toiset vanhan säilyttäjiin. Taloudelli-nen asema sitten kyllä jakaa ih-

miset puolueisiin, mutta voimme pohjaltaan kumouksellisissakin puolueissa tavata sovintoon, kompromissiin alttimpia tai päinvastoin mielenlaadultaan jyr-kempää yksilöjä. Tuohon suun-taeroon epäilemättä vaikuttaa paitsi asiain erilainen, teoreetti-nen käsittäminen myös luon-teenlaatu.

Mutta yleensä sorrettujen kansanluokan jäsenten luokka-asema synnyttää vereen tyyty-mättömyyden henkeä, joka periy-tyy ja puutteen rasittamassa ympäristössä kasvaa. Siten juuri saavat alaluokan suuret joukot sielullisia edellytyksiä keltatak-seen sille luokkataistelulle, jo-hon historiallinen kehitys heitä kutsuu. Niin ovat sorronalaiset kansanluokat mahdolliset taiste-lemaan uuden tulevaisuuden puolesta, samalla kun valtauokkia johtavat sekä perinnäistävät ja tottumukset että persoonaedut puoltamaan olojen ennallaan säilyttämistä.

Mutta katsellessamme sorre-tun luokan vapaustaistelua — jonka menestys koskee sydän-tämme — näemme, ettei kaikkia köyhälistöryhmiä saada käymään käsikädessä saman luokan val-veutuneen aineksen kanssa. Kan-sanluokan henkinen uudestasyn-tyminen tapahtuu hitaasti. Näem-me siinäkin tuon historian ja ke-hitysopin todentaman lain, että osa lajin yksilöjä on "aikaansa edellä" — osa sen tasalla — osa kulkee perässä. Rintamajoukko — esitaistelijaväki näkee henki-sesti pitemmälle, ohitse nykyajan, se raivaa tietä tulevaisuuden pää-määrälle. Sen sijaan takalisto tulee jäljessä monilla typerien ja sekavien etu- eli ennakkoluulojen hännäämänä. Säätö-eron, suku-puoli-eron luomat ennakkoluulot

kummittelevat niin monien aivoissa. Uskonnolliset peloitukset, individualistisen kirjallisuuden luomat unihoureet hämmäntävät mieliä niin, että monasti yksinkertaista totuutta ei ymmärretä.

Vietit ja taipumukset, jotka ovat alkeellisella asteella olevain ihmisten — raakalaisten ominaisuuksia — ilmenevät vielä aivan selvinä ja esiinpistävinä sivistyskauden ihmisissä. Ihmekö siis, että kohoaminen valoon on niin hidasta

Tarvitaan tosiaankin rintamaistelijain puolelta rohkeata tiedon soihdun kohottamista. Valon ja tiedon kaikkivoipa valta sittenkin kaataa taannuttavia ennakkoluuloja ja avaa väylät tulevaisuudelle.

Mutta samoin kuin ei ole min-

kään kahden vastakohtan välillä selvää rajaviivaa, ei myös ole mahdollisuutta ryhmitellä ihmisiä ilman muuta ennakkoluuloisiin ja ennakkoluulottomiin. Viimemainituissakin voi jossain kohdin ilmetä ahdasnäköisyyttä. Ennakkoluulottomuutta — sanan ehdottomassa merkityksessä — ei ihminen saavuta. — Mutta sitä kohti on pyrittävä.

Olkaamme senvuoksi aina valmiit moukaroimaan suuremmaksi henkisen näköpiirimme ikkunaukkoa. Kammokaamme kaikkea mikä on suppeaa, rajoitettua, ahdasta. Monipuolinen, avara asioihin suhtautuminen, avoin tosiasia:n näkemys auttakoon meitä kompastuksilta rohkeassa vaelluksessamme uutta maailmaa kohti.

